

International
JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES
AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
JOSHASjournal (ISSN:2630-6417)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:17

2019

pp.597-617

journalofsocial.com

ssssjournal@gmail.com

ANNE-BABA TUTUMLARI İLE 5-10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

RESEARCH OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHER-FATHER ATTITUDES AND BEHAVIORS OF 5-10 YEAR-OLD CHILDREN

Eda Tuğçe EROL

İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul/Türkiye

Article Arrival Date : 08.07.2019

Article Published Date : 09.08.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.142>

Reference : Erol, E.T. (2019). "Anne-Baba Tutumları ile 5-10 Yaş Grubu Çocukların Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5(16): 597-617

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, anne-babanın çocuklara karşı sergiledikleri yetiştirme tutumları ile 5-10 yaş aralığındaki çocuklarda gözlemlenen davranış tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın örneklemini İstanbul İli'nde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden Bağımsız Anaokulları ve İlköğretim Okulu bünyesinde bulunan, 5-10 yaş grubu çocuğa sahip 129 anne ve babadan oluşmaktadır. Ailelere, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği (PARİ), Güçler ve Güçlükler Anketi (Ebeveyn Formu) uygulanmıştır.

Sosyal davranışlar alt boyutu incelendiğinde anne ve babası yüksek lisans yapan bireylerin çocuklarının sosyal hayatta daha aktif ve başarılı olduğu görülmüştür. Aşırı annelik gösteren, korkulu, saplantılı, kayıtsız bağlanan ebeveynlerin çocuklarında duygusal problemlere, davranış problemlerine, dikkat eksikliği ve hiperaktiviteye ve total güçlüklerle rastlandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Davranış Problemleri, 5-10 Yaş Arası Çocuklarda Davranış Problemleri, Anne- Baba Tutumu, Anne Baba Çocuk Yetiştirme Tutumu

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the relationship between parenting attitudes towards children and behavioral attitudes observed in children aged 5-10 years. The sample of this study consisted of 129 mothers and fathers of 5-10 years old children in the Preschool of Independent Preschools and Primary Schools in Istanbul.

When the social behaviors sub-dimension was examined, it was seen that the children whose parents had master's degree were more active and successful in social life. It was observed that the children of the parents who showed excessive motherhood, fearful, obsessed, indifferent attachment had emotional problems, behavioral problems, attention deficit and hyperactivity and total difficulties.

Key Words: Behavior Problems, Behavior Problems in 5-10 Years Old Children, Parenting Attitude, Parents (Mother and Father) Child Raising Attitude

1. GİRİŞ

Aile, çocukların davranışları ve karakterlerinin gelişimi üzerinde önemli etkiye sahip olan bir sosyo-kültürel-ekonomik düzenlemedir (Baumrind, 1991). Ebeveynler hakkındaki herhangi bir cehalet, çocukların büyümesinde istenmeyen zararlı etkilere yol açabilir ve daha sonra çocuklarda yanlış davranış sorunları yaratabilir. Ebeveynlik, nihayetinde çocuğun davranışları üzerinde bir etkisi olması için birlikte veya bireysel olarak çalışan birçok özel davranışın toplamı olan bileşik bir aktivitedir (Baumrind, 1978). Fiziksel cezalar gibi özel ebeveynlik

davranışları, çocukların gelişimini etkileyebilir ve sonuç olarak içlerinde davranışsal bozukluklara neden olabilir. Ebeveynlik tarzı modeli, çocuklarını kontrol etmek ve sosyalleştirmek için ebeveynlerin çabalarında normal farklılıklar elde etmek için kullanılır (Baumrind, 1991). Baumrind ebeveynlik tarzı model teorisine göre, farklı ebeveynlik tarzı türlerinin çocukların yanlış davranışlarına yol açtığı varsayılmaktadır. Yukarıdakilere göre, ebeveynlik stiline çocukların davranış problemleriyle ilişkisi vardır. Bu değişken hakkında çok fazla çalışma yapılmış olmasına rağmen, Türkiye'de çocukların davranış sorunlarını ebeveynlik tarzıyla ilişkilendirmek için bugüne kadar yeterli çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle, ebeveynlik uygulaması ve çocukların hatalı davranışları arasındaki ilişkiyi anlamak için daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Bu çalışmanın odağı yukarıda belirtilen değişkenler arasındaki ilişkidir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Tüm bu çalışmalar gözetildiğinde anne ve baba davranışlarının çocukların okula gidip gitmeme tutumlarına olumlu veya olumsuz yansımalar yarattığı gözlemlenmektedir. Yapılan çalışmalar anne baba davranışlarının çocukların psikolojik durumunu etkilediğine yönelik anlamlı veriler ortaya koymakta ancak 5-10 yaş grubu çocuklarda bu konuya ilişkin ülkemizde çalışma yapılmadığı görülmektedir.

Bu çalışmada mevcut araştırmanın hedefi 5-10 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin çocuk yetiştirirken takındıkları tutumları ile çocuklarında gözlemledikleri davranış problemlerini belirlemek, bu problemlerin anne ve babanın tutumuna göre nasıl şekillendiğini araştırmak ve farklı değişkenler göz önünde bulundurularak (istenen bir gebelik olup olmama durumu, cinsiyet, kardeş sayısı, annenin yaşı, annenin eğitim durumu, babanın yaşı ve babanın eğitim durumu gibi) bu değişkenlerin etkisi bağlamında incelenerek, problem cümlesi ve alt problemler bağlamında bir sonuca ulaşmaktır.

1.2. Problem Cümlesi

Yaşı 5-10 yaş aralığında olan ilkökul çocuklarında gözlemlenen davranış problemleri ile anne baba tutumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuğun duygu ve davranışlarının şekillendiği ilk yer ailedir. Aile kavramı çocuğa sevgi, saygı, güven, irade duygularının aşılandığı, Freud'un bahsettiği İd, Ego, Süper Ego kavramlarının geliştiği ve karakterin oluştuğu en önemli yaşlar aile tarafından geliştirilir. Ego, id ile süper ego arasındaki denge görevindedir. Yeni doğan bir bebek, aileden iyi bir güven sevgi bağı almış ve tutarlı bir yapıya sahip ailede yetişmekteyse irade gelişir ve ego dengeyi sağlamaya başlar.

Bu durumda aile id ego süper ego üçlüsünde çok önemli bir yere sahiptir. Tutarlı ebeveyn rolündeki anne babanın çocuğu genelde süper ego ve id arasındaki köprüyü güzel bir şekilde geliştirir ve dolayısıyla egosu gelişmiş bir birey olarak sağlıklı ruh hali içerisinde büyür. Anne baba tutumları çocuğun gelişiminde bu nedenle çok önemli bir role sahiptir. Bu nedenle davranış problemleri gerçekleştiren çocukların anne baba tutumlarının şekillendirilmesi adına ebeveynlerin bilinçlendirilmesi davranış problemlerinin azalması ve sağlıklı bir birey olabilmeleri için önemli bir yere sahiptir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma internet ortamından yapılan anketlerde 5-10 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerden alınan bilgiler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmada incelenen anne baba tutumları ayrıca çocuklardaki davranış problemleri ölçeklerin ölçtüğü maddelerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Davranış Problemleri: Genel anlamda, bireyin ruhsal ve bedensel sebeplerle ilintili olarak yaşadığı iç çatışmalarının davranışa dökülmesi sonucunda ortaya çıkan kendi içinde ve toplumsal olarak değerlendirildiğinde uygun bulunmayan davranış örüntüleridir.

Ana-baba tutumları: Tutum, en geniş anlamda bir bireyin belirli bir objeye veya bir kimseye karşı zihinsel açıdan hazır oluş durumu veya belirli bir biçimdeki vaziyet alışıdır (Allport, 1935). Anne babanın çocuk yetiştirirken onlara karşı sergilediği belirli davranış örüntüleri tutum olarak değerlendirilebilir.

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Davranış Problemlerine Psikolojik Yaklaşım

Çocuk davranış problemleri ile ilgili çeşitli faktörlerin etkisi literatürde genellikle çocukla (yaş, cinsiyet, mizaç, fiziksel durum vb.), ebeveynlerle (yaş, cinsiyet, kişilik, ebeveynlik inancı, psikolojik uyum, medeni durum, vb.) veya ailelerin çevresel özellikleri ile (örneğin, sosyoekonomik durum, sosyal destek vb.) açıklanmaya çalışılmıştır. Her ne kadar bu faktörler arasında karşılıklı ilişkiler olsa da, bazı çalışmalar, çocukların sağlıklı gelişimi ile ilgili olarak bazı ebeveyn özelliklerinin ve bunlarla ilgili spesifik faktörlerin etkilerine önem vermiştir (Middleton, Scott, & Renk 2009). Belsky'ye göre ebeveynlik, ebeveyn-çocuk ilişkisinin olduğu daha geniş bir bağlamdan etkilenir (Belsky, 1984). Bu nedenle, çocuğun özelliklerine ek olarak, diğer faktörlerin de ebeveynlik uygulamalarını etkilemesi beklenmektedir. Bunlardan bazıları şunlardır: Eşler arasındaki çatışma, sosyal destek eksikliği, kişilik ve ebeveynlerin gelişim süreçleri. Bu nedenle, ebeveynlik davranışlarına özellikle bakmak bu konunun çözümü için hayati öneme sahiptir.

2.2. Ebeveyn Katılımı ve Tutumlarıyla İlgili Kuramsal Görüş ve Yaklaşımlar

Ailenin çocuklar üzerlerindeki etkisi anne karnında başlar. Ailelerin çocukların doğumlarına karşı isteksiz olmaları veya annelerin bebeklerin gelişlerine duygusal olarak olumsuz tepkisinin yoğunlukları, kızgınlıkları, fiziki ve ruhsal yorgunlukları ve mutsuzlukları gibi bilinçli veya bilinçsiz düzeylerde anne adaylarını etkilemektedir. Anne öylesine devamlı öfke, kızgınlık, düş kırıklıkları ve huzursuz duygularla doluyorsa, aşırı şekilde korkuları var ise, bu heyecan annenin kan ve hormonuyla bebeklere geçmektedir. Böylece annelerin duygusu ve tepkisi çocukları daha anne karnındayken etkiler. Bu gibi bilinçli veya bilinçsizce duygu ve heyecan uzun süreliyse, doğumlardan sonra bebekleri olumsuz etkilemektedir (Yavuzer, 1993).

Çocuklarda kişilik oluşumları, karakterlerinin şekillenmesi ve benlik saygılarının gelişimleri büyük oranda özdeşim modeli olan anne-babaların kişilik yapısına ve çocuklara yaklaşımına bağlı olur. Kendine güvenleri bulunan anne-baba, bu özgüvenini çocuğuna da yansıtarak güvenli bir şekilde olmalarını sağlar. Anne-babaların davranışını kendilerine model olarak alan çocuklar, istenenle istenmeyen davranışı ailelerden öğrenecek, kendilerini bu yönde yönlendireceklerdir. Fakat çocukların, anne-babasının tavrını benimsemesi için ana, baba ve çocuk üçgeni arasında, sevgi, saygı ve güven olması gerekmektedir. Anne ile babaların birbiriyle olan ilişkisinin sevgi-saygı temellerine dayandırılması, gerek çocukların cinsiyetlerine özgü rolleri benimsemeleri, gerekse de özdeşleşmesi açılarından büyük önem taşımaktadır (Yavuzer, 1993).

3. BULGULAR

3.1. Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde, sırası ile araştırmanın modeli, verilerin elde edildiği örneklem grubu, veri toplamada kullanılan araçlar, veri toplama işlemi ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel tekniklere ilişkin gerekli açıklamalara yer verilmiştir.

3.2. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, 5-10 yaş grubu çocukların ebeveynlerinin çocuk yetiştirme tutumlarının bu yaş çocuklarının güçler ve güçlükler düzeyine etkisi incelenmiştir. Çalışmada var olan durum olduğu gibi betimlenmek istenildiğinden genel tarama modeli türlerinden birisi olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2003). Bu çalışmada değişkenlerin birlikte değişip değişmediği araştırıldığı için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.3. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evreni, İstanbul İl sınırları içindeki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden Bağımsız Anaokulları ve İlköğretim Okulu bünyesinde bulunan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul İl sınırları içindeki Bağımsız Anaokulları ve İlköğretim Okulu bünyesinde bulunan, 5-10 yaş çocukların toplam 118 ebeveyni oluşturmuştur

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. PARİ (Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği)

PARİ(Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği)Anne ve babaların çocuk yetiştirme tutumlarını ölçen bir ölçektir ve 5 alt testen oluşmaktadır. Bu alt teste;

1. Aşırı Koruyucu Annelik (16 madde): Burada aşırı kontrol, müdahalecilik, çocuktan çalışkan ve bağımsız olmasını isteme annenin fedakârlığı ve çocuğun bunu anlaması gerektiğine inanma yer almaktadır.
2. Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma (9 madde): Çocuğa eşit haklar tanıma, fikirlerini açıkça belirtmesini destekleme, onunla arkadaşlık etme birçok şeyi paylaşma ile ilgili maddeler bulunmaktadır.
3. Annenin Ev Kadınlığı Rolünü Reddetmesi (13 madde): Çocuklarla uzun süre kalmaktan hoşlanmamak, sinirlilik, yeni doğan bebeğin bakımından korkmak gibi konular yer almaktadır
4. Aile İçi Geçimsizlik çatışma (6 madde): Bu alt test karı koca arasındaki anlaşmazlığın çocuk yetiştirmedeki rolü, kocanın düşüncesizliği anneye yardımcı olmayışı gibi maddeleri içermektedir.
5. Sıkı Disiplin (16 madde): Sıkı disipline inama çocuğu zorlama anne babanın kesin hâkimiyetine inanma gibi konuları içermektedir.

Görüldüğü gibi PARİ 'nin 5 alt testi vardır (Toplam 60 madde). Testi alan kişi "Hiç uygun bulmuyorum 'dan 'Çok uygun buluyorum 'a kadar giden 4 puandan birisini seçer her puan o alt ölçek için toplanarak alınan puanlar belirlenir. Her alt testteki puanın yüksekliği o alt teste yansıtılan tutumun onaylandığını gösterir. Schafer ve Bell (1958) tarafından geliştirilmiştir. Le Compte ve Özer tarafından çevirisi yapılmıştır. İlk çevirisindeki test retest güvenilirliği $r=0.58$ ile 0.88 arasında bulunmuştur (Öner, 1997).

3.4.2. Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA) (The Strengths and Difficulties Questionnaire-GGA)

Goodman (120) tarafından 4-16 yaşları arasındaki çocuk ve ergenlerin bazı olumlu yönleri ile duygusal ve davranış problemlerini sorgulama amacıyla geliştirilmiş 25 maddeli likert tipi ankettir. Ölçekte sorular ebeveyn, öğretmen ve ergenin kendisi tarafından “doğru değil”, “kısmen doğru” ve “kesinlikle doğru” şeklinde yanıtlanmaktadır ve sırasıyla “0”, “1”, “2”olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin 7., 14.,11., 21. ve 25. sorularının tersine çevrilip puanlanması gerekmektedir.

Duygusal problemler, davranım problemleri, arkadaş ilişkilerinde sorunlar, hiperaktivite ve sosyal davranışlar olmak üzere beş alt ölçekten oluşmaktadır. Duygusal problemler, davranım problemleri, arkadaş ilişkilerinde sorunlar ve hiperaktivite alt ölçeklerinin puanları arttıkça klinik sorunlara yatkınlık artmaktayken sosyal davranış alt testinin puanı arttıkça klinik sorunlara yatkınlık azalmaktadır. Her alt başlık kendi içinde değerlendirildiği gibi, ilk dört başlığın yani duygusal problemler, davranım problemleri, arkadaş ilişkilerinde sorunlar ve hiperaktivite alt ölçeklerinin toplamı 'toplam güçlük puanı' nı vermektedir. Ölçekten alınan toplam puan 0-40 arasındadır ve toplam puan arttıkça çocuk ya da gençteki sorun davranışların arttığını göstermektedir. Sosyal davranış alt ölçek puanının artması çocuğun klinik sorunlara yatkınlığının azaldığı gösterir bu yüzden diğer alt ölçek ve toplam puandan farklı olarak sosyal davranış alt ölçek puanını artması olumlu bir göstergedir. Bu anketin, 4-16 yaşlar için anne-baba ve öğretmen formu ile 11-16 yaşlar için ergenin kendisinin doldurduğu formları yaklaşık beş dakika içinde işaretlenebilmektedir. GGA'nın Türkçe tercümesi ile geçerlik ve güvenilirlik çalışması Güvenir ve arkadaşları tarafından yapılmıştır.

3.5. Araştırmanın Bulguları

Çizelge 3.1: Demografik Değişkenler İçin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kız	71	60,2
	Erkek	47	39,8
	Toplam	118	100,0
Çocuk Sayısı	1	43	36,4
	2	53	44,9
	3	22	18,6
	Toplam	118	100,0
Çocuk Sırası	1	63	53,4
	2	42	35,6
	3	13	11,0
	Toplam	118	100,0
Medeni Durum	Evli	100	87,7
	Bekar	14	12,3
	Toplam	114	100,0
	Hayır	97	82,2
Planlı Gebelik	Toplam	118	100,0
	Evet	78	66,1
	Hayır	40	33,9
Ekonomik Durum	Toplam	118	100,0
	1000-3000	17	14,4
	3000-4000	23	19,5
	4000 ve Üstü	78	66,1
Anne Eğitim Durumu	Toplam	118	100,0
	İlkokul/Ortaokul	26	22,0
	Lise	27	22,9
	Üniversite	65	55,1
Baba Eğitim Durumu	Toplam	118	100,0
	İlkokul/Ortaokul	14	12,1
	Lise	30	25,9
	Üniversite	72	62,1
	Toplam	116	100,0

Tablo x'de katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular verilmiştir. Araştırmada, 71 kız (%60,2) ve 47 erkek (%39,8) kişi yer almıştır. Bir çocuğu olan 43 kişi (%36,4), iki çocuğu olan 53 kişi (%44,9), üç çocuğu olan 22 kişi (%18,6) bulunmaktadır. Ölçekleri ilk çocuğu için dolduran 63 kişi (%53,4) ikinci çocuğu için dolduran 42 kişi (%35,6) ve üçüncü çocuğu için dolduran (%13) katılımcı bulunmaktadır. Evli olan 100(%87,7) ve bekar 14 (%12,3) kişi vardır.

Planlı biçimde gebelik yaşayan 78(%66,1) ve planlanmayan gebelik yaşayan 40 (%33,9) kişi vardır. Aylık geliri 1000-3000 Tl arasında olan 17 kişi(%14,4), 3000-4000 Tl arasında olan 23(%19,5) ve 4000 Tl ve üstü olan 78(%66,1) kişi bulunmaktadır. Annesi ilkökul ve ortaokul mezunu 26 (%22), lise mezunu 27(%22,9) ve üniversite mezunu 65 (%55,1) kişi vardır. Babası ilkökul ve ortaokul mezunu 14(%12,1), lise mezunu 30(%25,9) ve üniversite mezunu 72 (%62,1) kişi vardır.

Çizelge 3.2: Araştırmanın Açık Uçlu Soruları için Betimleyici İstatistiksel Tablo

Değişken	Min	Max	\bar{x}	Ss
Emzirme Süresi	2	36	13,01	7,74

Tablo x'de araştırmanın açık uçlu demografik soruları için en küçük-büyük değerler, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Emzirme süresi için aralık 2-36 arasında, ortalama=13,01 ve standart sapma= 7,74 olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 3.3: Araştırmada Kullanılan Ölçeklere Ait Betimleyici İstatistikler

Ölçekler	Min	Max	\bar{x}	Ss	Çarpıklık	Sh	Basıklık	Sh
Güçler ve Güçlükler Anketi	12	33	18,36	4,88	1,429	,223	1,612	,442
PARI-Aşırı Annelik	19	60	36,88	12,29	,303	,223	-,977	,442
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	16	36	27,05	5,18	-,279	,223	-,656	,442
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	17	49	29,69	8,21	,572	,223	-,529	,442
PARI-Karı- Koca Geçimsizliği	8	22	13,56	4,30	,540	,223	-,945	,442
PARI-Baskı ve Disiplin	22	55	33,81	8,43	,747	,223	-,223	,442

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği puanları için en küçük-en büyük değerler, çarpıklık-basıklık değerleri ve standart hataları, ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir

Güçler ve Güçlükler Anketi için aralık 12-33 arasında, çarpıklık= 1,429 olarak ve standart hatası=,223 olarak, basıklık=1,612 ve standart hatası=,442 ortalama=18,36 ve standart sapma=4,88 olarak hesaplanmıştır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik altboyutu için aralık 19-60 arasında, çarpıklık= ,303 olarak ve standart hatası=,223 olarak, basıklık=-,977 ve standart hatası=,442 ortalama=36,88 ve standart sapma=12,29 olarak hesaplanmıştır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu için aralık 16-36 arasında, çarpıklık= -,279 olarak ve standart hatası=,223 olarak, basıklık=-,656 ve standart hatası=,442 ortalama=27,05 ve standart sapma=5,18 olarak hesaplanmıştır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu için aralık 17-49 arasında, çarpıklık= ,572 olarak ve standart hatası=,223 olarak, basıklık=-,529 ve standart hatası=,442 ortalama=29,69 ve standart sapma=8,21 olarak hesaplanmıştır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca geçimsizliği alt boyutu için aralık 8-22 arasında, çarpıklık= ,540 olarak ve standart hatası=,223 olarak, basıklık=-,945 ve standart hatası=,442 ortalama=13,56 ve standart sapma=4,30 olarak hesaplanmıştır

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu için aralık 22-55 arasında, çarpıklık=,747 olarak ve standart hatası=,223 olarak, basıklık= -,223ve standart hatası=,442 ortalama=33,81 ve standart sapma= 8,43 olarak hesaplanmıştır

Çizelge 3.4: Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Güvenirlik Analizi

Ölçekler	Cronbach's Alfa
Güçler ve Güçlükler Anketi	,652
PARI-Aşırı Annelik	,924
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	,719
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	,855
PARI-Karı- Koca Geçimsizliği	,714
PARI-Baskı ve Disiplin	,807

Tablo x'te Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği için Cronbach's Alfa güvenirlik analizi sonuçları verilmiştir. Güçler ve Güçlükler Anketi'nin Cronbach's Alfa güvenirlik katsayısı ,652 olarak hesaplanmıştır. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyutlarının Cronbach's Alfa Güvenirlik katsayıları, Aşırı Annelik alt boyutunun, 924; Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutunun, 719; Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutunun 0,855; Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutunun ,714 ve Baskı ve Disiplin alt boyutunun ,807 olarak hesaplanmıştır

Çizelge 3.5: Araştırmada Kullanılan Ölçekler ve Açık Uçlu Değişkenler Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçekler	Emzirme Süresi	
Güçler ve Güçlükler Anketi	r	-,237*
	p	,011
PARI-Aşırı Annelik	r	,176
	p	,060
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	r	,366**
	p	,000
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	r	,154
	p	,101
PARI-Karı- Koca Geçimsizliği	r	,090
	p	,341
PARI-Baskı ve Disiplin	r	,015
	p	,871

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'te Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyutları puanları ile emzirme süresi arasındaki ilişkilerin incelenmesine dair Pearson korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi toplam puanı ile emzirme süresi arasında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (r=-,237; p<0,05). Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği tanıma alt boyut puanları ile emzirme süresi arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (r=,366; p<0,01).

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik, Ev Kadınlığını Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı ve Disiplin alt boyutlarının emzirme süresi ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir(p>0,05).

Çizelge 3.6: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine Dair Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçekler	Güçler ve Güçlükler Anketi	
PARI-Aşırı Annelik	r	,524**
	p	,000
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	r	,129
	p	,164

PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	r	,465**
	p	,000
PARI-Karı- Koca Geçimsizliği	r	,496**
	p	,000
PARI-Baskı ve Disiplin	r	,571**
	p	,000

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'te Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesine dair Pearson korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi toplam puanı ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik(r=,524; p<0,01), Ev Kadınlığını Reddetme(r=,465; p<0,01), Karı-Koca Geçimsizliği(r=,496; p<0,01) ve Baskı ve Disiplin(r=,571; p<0,01) alt boyut puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir

Güçler ve Güçlükler Anketi toplam puanı ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyut puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir(p>0,05).

Çizelge 3.7: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
Güçler ve Güçlükler Anketi	Kız	71	19,45	5,20	3,278	114,406	,001**
	Erkek	47	16,71	3,86			
PARI-Aşırı Annelik	Kız	71	38,18	13,05	1,421	116	,158
	Erkek	47	34,91	10,87			
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	Kız	71	26,72	5,65	-,857	116	,393
	Erkek	47	27,55	4,38			
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	Kız	71	29,74	8,78	,072	116	,942
	Erkek	47	29,62	7,35			
PARI-Karı- Koca Geçimsizliği	Kız	71	13,37	4,28	-,596	116	,552
	Erkek	47	13,85	4,36			
PARI-Baskı ve Disiplin	Kız	71	34,42	9,08	,964	116	,337
	Erkek	47	32,89	7,35			

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız gruplar t-Testi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi puan ortalamaların cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($t_{(114,406)}=3,278$; p<0,01). Kız katılımcıların Güçler ve Güçlükler Anketi puan ortalamaların, erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir(p>0,05).

Çizelge 3.8: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	SO	H	sd	p	Fark
Güçler ve Güçlükler Anketi	1 Çocuk	43	62,07	3,762	2	,152	-
	2 Çocuk	53	53,41				
	3 Çocuk	22	69,16				
PARI-Aşırı Annelik	1 Çocuk	43	57,42	31,188	2	,000**	1 < 3
	2 Çocuk	53	46,56				
	3 Çocuk	22	94,75				
	1 Çocuk	43	59,38				

Ölçek	Çocuk Sayısı	n	SO	H	sd	p	Fark
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	2 Çocuk	53	56,88				
	3 Çocuk	22	66,05				
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	1 Çocuk	43	61,16	13,190	2	,001**	2< 3
	2 Çocuk	53	49,38				
	3 Çocuk	22	80,64				
PARI-Karı- Koca Geçimsizliği	1 Çocuk	43	66,83	12,072	2	,002**	2< 1
	2 Çocuk	53	47,75				2< 3
	3 Çocuk	22	73,50				
PARI-Baskı ve Disiplin	1 Çocuk	43	63,10	37,303	2	,000**	2< 3
	2 Çocuk	53	42,08				1< 3
	3 Çocuk	22	94,41				2< 1

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=31,188$; $p<0,01$). Üç çocuğu olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının, bir ve iki çocuğu olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=13,109$; $p<0,01$). Üç çocuğu olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının, iki çocuğu olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=12,072$; $p<0,01$). Bir çocuğu ve Üç çocuğu olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının, iki çocuğu olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=37,303$; $p<0,01$). Üç çocuğu olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının bir ve iki çocuğu olanlardan, bir çocuğu olanların da iki çocuğu olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Güçler ve Güçlükler anketi toplam puanı ile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$)

Çizelge 3.9: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Çocuk Sırası Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	SO	H	sd	p	Fark
Güçler ve Güçlükler Anketi	İlk Çocuk	63	56,05	3,404	2	,182	-
	İkinci Çocuk	42	59,87				
	Üçüncü Çocuk	13	75,04				
PARI-Aşırı Annelik	İlk Çocuk	63	56,49	25,955	2	,000**	2<3
	İkinci Çocuk	42	50,15				1<3
	Üçüncü Çocuk	13	104,27				
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	İlk Çocuk	63	66,57	9,999	2	,007**	2<1
	İkinci Çocuk	42	46,18				
	Üçüncü Çocuk	13	68,27				
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	İlk Çocuk	63	59,94	6,747	2	,034*	2<3
	İkinci Çocuk	42	52,36				

PARI-Karı-Geçimsizliği	Koca	Üçüncü Çocuk	13	80,46				
		İlk Çocuk	63	63,85	11,243	2	,004**	2<1
		İkinci Çocuk	42	46,86				2<3
PARI-Baskı ve Disiplin		Üçüncü Çocuk	13	79,27				
		İlk Çocuk	63	57,64	24,409	2	,000**	2<3
		İkinci Çocuk	42	49,08				1<3
		Üçüncü Çocuk	13	102,15				

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının çocuk sırası değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının çocuk sırası değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=25,955$; $p<0,01$). Üçüncü Çocuğu için ölçeği yanıtlayan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının, birinci ve ikinci çocuğu için yanıtlayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının çocuk sırası değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=9,999$; $p<0,01$). İlk çocuğu için ölçeği yanıtlayan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının, ikinci çocuğu için yanıtlayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının çocuk sırası değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=6,747$; $p<0,01$). Üçüncü çocuğu için ölçeği yanıtlayan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının, iki çocuğu olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının çocuk sırası değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=11,243$; $p<0,01$). Birinci ve üçüncü çocuğu için ölçeği yanıtlayan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının, ikinci çocuğu için yanıtlayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının çocuk sırası değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=24,409$; $p<0,01$). Üçüncü çocuğu için ölçeği yanıtlayan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının birinci ve ikinci çocuğu için yanıtlayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Güçler ve Güçlükler anketi toplam puanının çocuk sırası değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$)

Çizelge 3.10: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Planlı Gebelik Yaşama Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	\bar{x}	ss	t	sd	p
Güçler ve Güçlükler Anketi	Evet	78	17,71	4,91	-2,042	116	,043*
	Hayır	40	19,63	4,61			
PARI-Aşırı Annelik	Evet	78	36,21	13,19	-,901	97,088	,370
	Hayır	40	38,20	10,33			
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	Evet	78	27,35	5,24	,864	116	,389
	Hayır	40	26,48	5,07			
	Evet	78	29,58	8,77			

PARI-Ev Reddetme	Kadınlığını	Hayır	40	29,90	7,07			
PARI-Karı-Geçimsizliği	Koca	Evet	78	13,15	4,22	-1,437	116	,153
		Hayır	40	14,35	4,39			
PARI-Baskı ve Disiplin		Evet	78	33,35	7,94	-,840	116	,403
		Hayır	40	34,73	9,35			

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puan ortalamalarının planlı gebelik yaşama durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız gruplar t-Testi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi puan ortalamalarının planlı gebelik durumu yaşama değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($t_{(166)}=-2,042$; $p<0,01$). Planlı gebelik yaşamayan katılımcıların Güçler ve Güçlükler Anketi puan ortalamalarının, planlı gebelik yaşayan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puan ortalamalarının planlı gebelik yaşama durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 3.11: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Medeni Durum Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	SO	ST	U	Z	p
Güçler ve Güçlükler Anketi	Evli	100	56,23	5622,50	572,500	-1,113	,266
	Bekar	14	66,61	932,50			
PARI-Aşırı Annelik	Evli	100	56,33	5632,50	582,500	-1,016	,310
	Bekar	14	65,89	922,50			
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	Evli	100	57,53	5753,00	697,000	-,026	,979
	Bekar	14	57,29	802,00			
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	Evli	100	56,79	5678,50	628,500	-,618	,536
	Bekar	14	62,61	876,50			
PARI-Karı-Geçimsizliği	Evli	100	55,61	5561,00	511,000	-1,641	,101
	Bekar	14	71,00	994,00			
PARI-Baskı ve Disiplin	Evli	100	55,48	5548,00	498,000	-1,748	,081
	Bekar	14	71,93	1007,00			

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının medeni durum değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Mann Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi puanları ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının medeni durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Çizelge 3.12: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Gelir Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	SO	H	sd	p	Fark
Güçler ve Güçlükler Anketi	1000-3000TL	17	86,65	17,165	2	,000**	3<1
	3000-4000TL	23	67,89				
	4000 TL ve Üstü	78	51,11				
PARI-Aşırı Annelik	1000-3000TL	17	91,82	23,376	2	,000**	3<1
	3000-4000TL	23	68,87				
	4000TL ve Üstü	78	49,69				
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	1000-3000TL	17	82,94	10,325	2	,006**	3<1
	3000-4000TL	23	61,54				
	4000 TL ve Üstü	78	53,79				
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	1000-3000TL	17	91,71	17,862	2	,000**	3<1
	3000-4000TL	23	56,83				2<1
	4000TL ve Üstü	78	53,27				

PARI-Karı-Geçimsizliği	Koca	1000-3000TL	17	86,59	16,559	2	,000**	3<1
		3000-4000TL	23	67,30				
		4000TL ve Üstü	78	51,29				
PARI-Baskı ve Disiplin		1000-3000TL	17	81,94	9,090	2	,001**	3<1
		3000-4000TL	23	60,15				
		4000 TLve Üstü	78	54,42				

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x’de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının gelir durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının gelir durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=17,165$; $p<0,01$). 1000-3000 TL aralığında gelire sahip olan katılımcıların Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının, 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının maddi durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=23,367$; $p<0,01$). 1000-3000 TL aralığında gelire sahip olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının, 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının maddi durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=10,325$; $p<0,01$). 1000-3000 TL aralığında gelire sahip olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının, 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının maddi durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=17,862$; $p<0,01$). 1000-3000 TL aralığında gelire sahip olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının, 3000-4000TL aralığında gelire sahip ve 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının maddi durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=16,559$; $p<0,01$). 1000-3000 TL aralığında gelire sahip olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının, 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının maddi durum değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=9,090$; $p<0,01$). 1000-3000 TL aralığında gelire sahip olan katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının, 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çizelge 3.12: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	SO	H	sd	p	Fark
Güçler ve Güçlükler Anketi	İlkokul/Ortaokul	26	64,87	10,637	2	,005**	3<2
	Lise	27	75,11				
	Üniversite	65	50,87				

PARI-Aşırı Annelik	İlkokul/Ortaokul	26	89,67	37,591	2	,000**	3<2
	Lise	27	69,78				3<1
	Üniversite	65	43,16				
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	İlkokul/Ortaokul	26	74,58	10,639	2	,005**	3<1
	Lise	27	66,41				
	Üniversite	65	50,60				
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	İlkokul/Ortaokul	26	77,04	10,149	2	,006**	3<1
	Lise	27	60,96				
	Üniversite	65	51,88				
PARI-Karı-Koca Geçimsizliği	İlkokul/Ortaokul	26	74,62	21,490	2	,000**	3<1
	Lise	27	76,44				3<2
	Üniversite	65	46,42				
PARI-Baskı ve Disiplin	İlkokul/Ortaokul	26	83,54	26,958	2	,000**	3<2
	Lise	27	70,52				3<1
	Üniversite	65	45,31				

*p<0,05; **p<0,01

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=10,637$; $p<0,01$). Lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim görenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=37,591$; $p<0,01$). Annesi ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=10,639$; $p<0,01$). İlkokul/ortaokul düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=10,149$; $p<0,01$). İlkokul/ortaokul düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=21,490$; $p<0,01$). Annesi ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt

boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=26,958$; $p<0,01$). Annesi ilkökul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çizelge 3.13: Güçler ve Güçlükler Anketi ve Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek	Değişken	n	SO	H	sd	p	Fark
Güçler ve Güçlükler Anketi	İlkokul/Ortaokul	14	59,79	13,664	2	,001	3<2
	Lise	30	77,18				
	Üniversite	72	50,47				
PARI-Aşırı Annelik	İlkokul/Ortaokul	14	81,29	26,190	2	,000	3<2
	Lise	30	77,75				
	Üniversite	72	46,05				
PARI-Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma	İlkokul/Ortaokul	14	51,50	2,276	2	,321	-
	Lise	30	65,92				
	Üniversite	72	56,77				
PARI-Ev Kadınlığını Reddetme	İlkokul/Ortaokul	14	65,18	5,662	2	,059	-
	Lise	30	69,13				
	Üniversite	72	52,77				
PARI-Karı-Koca Geçimsizliği	İlkokul/Ortaokul	14	64,64	14,123	2	,001	3<2
	Lise	30	76,55				
	Üniversite	72	49,78				
PARI-Baskı ve Disiplin	İlkokul/Ortaokul	14	80,86	14,651	2	,001	3<2
	Lise	30	69,60				
	Üniversite	72	49,53				

* $p<0,05$; ** $p<0,01$

Tablo x'de Güçler ve Güçlükler Anketi ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=13,664$; $p<0,01$). Babası lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim görenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=26,190$; $p<0,01$). Babası ilkökul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($H_{(2)}=14,123$; $p<0,01$). Babası lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Karı-Koca Geçimsizliği alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim görenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. ($H_{(2)}=214,651$; $p<0,01$). Babası ilkökul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Baskı ve Disiplin alt boyutu puanlarının, üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme ve Karı-Koca Geçimsizliği alt boyut puanlarının baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir($p>0,05$).

Çizelge 3.14: Regresyon Modelleri İçin Gerekli Varsayımların İncelenmesi

Model	Çoklu Doğrusal Bağlantı Varsayımı	Otokorelasyon Varsayımı	Artık Değerlerin Normalliği Varsayımı	Artık Değerlerin Ortalama Varsayımı	Sabit Varyans Varsayımı	
1	1,00 0	1,000	1,718	Çarpıklık: ,511 Basıklık: -,538	0,000	$\chi^2(5)=35,99$ -

Regresyon modellerinden doğru sonuçlar elde edebilmek için sınanması gereken bazı varsayımlar bulunmaktadır. Regresyon modellerinin sağlaması gereken varsayımlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Çoklu doğrusal bağlantı varsayımı

Otokorelasyon varsayımı

Artık değerlerin normalliği varsayımı

Artık değerlerin ortalaması varsayımı

Sabit varyans varsayımı

Regresyon modellerinin varsayımlarının sınanması sonucunda elde edilen verilere yukarıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo x'de yer alan verilere göre, Güçler ve Güçlükler Anketi puanlarının Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyut puanlarıncaya yordanması amacıyla kurulan model çoklu doğrusal bağlantı varsayımını, otokorelasyon varsayımını, artık değerlerin normalliği ve artık değerlerin ortalaması varsayımını karşılamaktadır. Ancak, sabit varyans varsayımının karşılanmadığı görülmüştür. Kurulanan regresyon modeli sabit varyans varsayımının karşılandığı varsayımlar olarak yorumlanmıştır.

Çizelge 3.15: Güçler ve Güçlükler Anketi Puanlarının, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Alt Boyut Puanlarıncaya Yordanmasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	B	Standart Hata B	Beta	t	p
Güçler ve Güçlükler	Sabit	7,186	1,537	-	4,675	,000
	Ev Kadınlığını Reddetme	,330	,044	,571	7,491	,000

R= ,571 R²= ,326 sd:1/116 F: 256,111 p=,000

Yapılan regresyon analizi sonucunda Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarının Güçler ve Güçlükler Anketi Puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmiştir. ($F_{(1/116)}= 256,111$; $p<0,001$). Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği, Güçler ve Güçlükler Anketi Puanının %32,6'lık kısmını açıkladığı belirlenmiştir. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Ev Kadınlığını Reddetme alt boyutu puanlarındaki 1 birimlik artış Güçler ve Güçlükler anketi toplam puanı ,330 birim artıracaktır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik, Demokratik Tutum ve Eşitliği Tanıma, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı ve Disiplin alt boyutlarının Güçler ve Güçlükler Anketi Puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamadığı belirlenmiştir($p>0,05$).

4. TARTIŞMA SONUÇ ve ÖNERİLER

4.1. Sonuç ve Tartışma

Yapılan çalışmada ebeveynlerin, çocuk yetiştirme davranışlarında sergiledikleri tutumlar ve çocuklarda gerçekleşen davranış problemleri, farklı demografik değişkenler üzerinden incelenmiştir. Demografik özellikler, Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği alt boyutları ile Güçler ve Güçlükler Anketi sonuçlarına göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

4.1.1. Aşırı Annelik (Aşırı kontrol) Alt Boyutuna İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı değişkeni ve aşırı annelik alt boyutu incelendiğinde ikisi arasında anlamlı bir fark görülmüş ve üç çocuğu olan annelerin bir ve iki çocuğu olan annelerden daha çok aşırı annelik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu durumda çıkan sonucu değerlendirirken üç çocuğu olan annelerin, anne olma sorumluluğunu daha fazla taşımasından dolayı aşırı kontrolcü tutum sergiledikleri düşünülebilir. Malkoç & Güren (2017)' in yapmış olduğu çalışmada iki çocuklu annelerin tek çocuklu annelere oranla kendilerini daha yalnız hissetmeleri ve bu nedenden dolayı çocuk sayısı arttıkça aşırı annelik boyutunun da artmış olması durumu mevcut araştırmada çıkan bulgularla paralellik göstermektedir. Yine mevcut araştırmamda çocuk sırası değişkenine göre aşırı annelik alt boyutuna bakıldığında, üçüncü çocukları için anketi cevaplayan annelerin iki ve birinci çocukları için anketi cevaplayan annelere oranla daha fazla aşırı annelik gösterdikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Gelir durumu değişkeni ile gelir düzeyi alt boyutuna bakıldığında gelir durumu 1000-3000 TL arasında olan katılımcılarda gelir düzeyi 4000 ve üzeri olan katılımcılara göre aşırı annelik boyutunun daha yoğun olduğu gözlemlenmiştir. Çıkan bu sonuca karşılık yapılan diğer çalışmalarda; Tortumluoğlu (1999) aylık gelir düzeyi fazla, Ömeroğlu (1996) ise düşük olan annelerin aşırı annelik alt boyut puanı ortalamalarının yüksek olduğunu belirten sonuçlara ulaşmıştır (Şanlı & Öztürk, 2012).

Eğitim durumu değişkeni ile aşırı annelik alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla aşırı annelik tutumu sergilediği görülmüştür. Bu sonuç, ülkemizde yapılan diğer çalışmalarla da paralellik göstermektedir. Şanlı & Öztürk (2012) nin yapmış olduğu araştırmaya göre de, Annelerin eğitim düzeyi yükseldikçe aşırı annelik alt boyut puanı ortalamalarının azaldığı görülmüştür.

Babanın eğitim durumu değişkeni ile aşırı annelik alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla aşırı annelik tutumu sergilediği görülmüştür.

4.1.2. Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Alt Boyutuna İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Gelir durumu değişkeni ile demokratik tutum ve eşitliği tanıma alt boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, gelir durumu 1000-3000 TL arasında olan katılımcılarda gelir düzeyi 4000 ve üzeri olan katılımcılara göre demokratik tutum ve eşitliği tanıma alt boyutunun daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Çocuk sırası değişkeni ile demokratik tutum ve eşitliği tanıma alt boyutuna bakıldığında ilk çocuğu için anketi yanıtlayan katılımcıların iki ve üçüncü çocuğu için anket yanıtlayan katılımcılara oranla daha çok demokratik tutum sergiledikleri ortaya çıkmıştır.

Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Demokratik Tutum ve Eşitliği tanıma alt boyut puanları ile emzirme süresi arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

4.1.3. Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme Alt Boyutuna İlişkin Tartışma ve Sonuçlar

Çocuk sayısı değişkeni ile ev kadınlığı reddetme boyutuna bakıldığında, üç çocuğu olan katılımcıların iki çocuğu olan katılımcılara göre daha fazla ev kadınlığını reddeden tutumlar sergilediği görülmüştür.

Aynı şekilde çocuk sırası değişkeni ile ev kadınlığını reddetme alt boyutu arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve üçüncü çocuğu için anketi yanıtlayan katılımcıların iki ve birinci çocuğu için yanıtlayanlara göre daha fazla ev kadınlığı rolünü reddettiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Maddi gelir durumu değişkeni ile ev kadınlığını reddetme alt boyutu ilişkisine bakıldığında 1000-3000 tl gelire sahip olan katılımcıların 4000 ve üzeri gelire sahip olan katılımcılara oranla daha fazla aşırı annelik tutumu sergiledikleri gözlemlenmiştir.

Eğitim değişkeni durumu ile ev kadınlığını reddetme alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla ev kadınlığını reddetme tutumu sergilediği görülmüştür. Bu durumun sebebi olarak, yüksek tahsilli kişilerin daha bilinçli ve sorumluluk sahibi bireyler olabileceği olasılığı üzerinden değerlendirilmesi sonucu mümkün kılabilir.

4.1.4. Karı- Koca Geçimsizliği Alt Boyutuna İlişkin Tartışma Ve Sonuçlar

Çocuk sırası ve karı koca geçimsizliği alt boyutu arasındaki farka bakıldığında anlamlı bir fark görülmüş ve birinci ve üçüncü çocuğu için anketi yanıtlayan katılımcıların ikinci çocuğu için anket yanıtlayan katılımcılara göre eşleriyle olan problemlerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Çocuk sayısı değişkeni ile karı koca geçimsizliği alt boyutu arasında anlamlı fark bulunmuş ve bir ve üç çocuğu olan katılımcıların iki çocuğu olan katılımcılara göre daha fazla geçimsizlik yaşadığı görülmüştür. Buna göre Malkoç & Güren (2017)'in yapmış olduğu çalışmada iki çocuğu olan eşlerin evlilik uyum düzeylerinin tek çocuğu olan çiftlerin evlilik uyum düzeylerine göre daha mutlu evlilikler olduğu sonucuna varmıştır. Çocuk sayısı üç ve daha fazla olan eşlerin ise evliliklerinde karı koca geçimsizliğinin arttığı yönünde bulgular elde etmişlerdir. Bu durumda Malkoç ve Gürenin araştırma sonucuna göre eşler arasındaki çift uyumunun çocuk sayısı arttıkça azaldığı ortaya çıkmaktadır. Her iki çalışma değerlendirildiğinde iki çocuklu olan kişilerin diğer gruba göre daha mutlu birliktelik yaşadığı sonucunun ortaya çıktığında sözedilebilir. (Şendil & Korkut, 2012)

Anne ve babanın eğitim durumu ile karı koca geçimsizliği alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla karı koca geçimsizliği sergilediği görülmüştür. Bu konuda çıkan sonuçları literatürde bir çok çalışma doğrular niteliktedir. Korkut ve Şendilin yaptığı çalışmada eğitim düzeyi arttıkça çiftler arası uyumunun arttığı, daha mutlu evliliklerin yaşandığı, eğitim düzeyi azaldıkça ise evlilik uyumunun azaldığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuca göre eğitim seviyesi düştükçe eşler arasındaki ilişki kalitesi, birlikte kaliteli zaman geçirme, iletişim gibi faktörlerde çatışma yaşadıklarını ortaya koymaktadır. (Şendil & Korkut, 2012)

Maddi gelir durumu değişkeni ile karı koca geçimsizliği alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde ise aylık 1000-3000 tl gelir düzeyine sahip katılımcıların aylık 4000 tl gelir düzeyine sahip katılımcılara oranla daha fazla geçim sorunu ile karşılaştıklarından söz edilebilir. Yapılan araştırmaların genelinde ekonomik durum arttıkça çiftler arasındaki iletişim, çift birlikteliği ve eşler arasındaki uyum da arttığı, Ekonomik durum azaldıkça eşler arasındaki uyumun azaldığı görülmüştür. (Şendil & Korkut, 2012).

4.1.4. Baskı ve Disiplin Alt Boyutuna Göre Tartışma Ve Sonuçlar

Çocuk sayısı değişkeni ve baskı ve disiplin alt boyutu puanlarına bakıldığında üç çocuğu olanların bir ve iki çocuğu olanlara oranla baskı ve disiplin tutumunu daha çok sergiledikleri görülmektedir. Bununla birlikte bir çocuğu olan katılımcıların iki çocuğu olan katılımcılara göre daha disiplinli tavır sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Doğan & Kırman (2017)' in çalışması da bunu destekler nitelikte olup, sentezlenen ortak araştırma sonuçlarında iki ve daha az çocuğa sahip olan ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarına olumlu etkisi olduğu sonucuna varmışlardır.

Çocuk sırası ve baskı ve disiplin alt boyutu arasındaki ilişkide ise üçüncü çocuğu için anketi yanıtlayanların iki ve birinci çocuğu için anket yanıtlayanlara göre daha baskıcı tutum sergiledikleri ortaya çıkmıştır.

Maddi gelir durumu değişkeni ile baskı ve disiplin alt puanı boyutları ele alındığında 1000-3000 tl gelir düzeyine sahip kişilerin 4000 tl ve üzeri gelir düzeyine sahip kişilere oranla daha fazla baskıcı tutum sergiledikleri görülmüştür. Alpoğuz (2014)'un 2, 3, 4 ve 5. Sınıfa devam eden öğrencilerin algıladığı anne baba tutumlarının incelendiği araştırmasında, çocukların anne baba tutumlarını gelir düzeyi azaldıkça otoriter algıladıkları, gelir düzeyi arttıkça demokratik olarak algıladıkları sonucuna ulaşmıştır.

Eğitim değişkeni durumu ile baskı ve disiplin alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla baskıcı tutum sergilediği görülmüştür. Yapılan bir başka çalışmada da eğitim düzeyi yüksek annelerin eğitim düzeyi düşük olan annelere oranla çocuklarını kontrolcü bir tutumla yetiştirme ve disipline etme davranışlarının daha az olduğu belirlenmiştir. (Tudge ve arkadaşlarının, 2000) çalışmasında eğitim düzeyi yüksek olan annelerin düşük olanlara göre çocuklarını kontrol etmeye ve disipline daha az önem verdikleri belirlenmiştir.

Babanın eğitim değişkeni durumu ile baskı ve disiplin alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkokul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla baskıcı tutum sergilediği görülmüştür. Doğan & Kırman (2017)' in yaptığı çalışmada eğitim seviyesi yüksek babaların babalık yeterliliği, ilgi ve genel tutum puanlarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yükselen eğitim seviyesi ile birlikte, baskı ve disiplin boyutunda aşağı çekilme, demokratiklik ve eşitlik tutumunda da yükselme olduğu belirtilmektedir.

4.1.5. Demografik Değişkenler İle Güçler Ve Güçlükler Anketi (GGA) Arasındaki İlişkiye Ait Tartışma Ve Sonuçlar

5-10 yaş arası çocuğa sahip 118 anne ve babanın yanıtladığı anket bulgularına göre cinsiyet değişkeni ile Güçler ve Güçlükler anketi sonucuna dayanarak ortaya çıkan davranış problemleri olgusu arasında kız çocuklarının erkek çocuklarına oranla daha fazla davranışsal problem sergilediği görülmüştür. Yapılan bir başka çalışmada ise erkek çocuklarının kız çocuklarına oranla daha fazla davranış sorunu ortaya koydukları bulunmuştur. (Bolattekin, 2014)

Güçler ve güçlükler anketi puan değerleri ile planlı gebelik olma değişkeni incelendiğinde ikisi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durumda planlı gebelik yaşamayan kişilerin planlı gebelik yaşayan kişilere oranla çocuklarında daha fazla problem davranış görüldüğü söylenebilir.

1000-3000 TL gelire sahip olan katılımcıların çocuklarının 4000 TL ve üzeri gelire sahip katılımcılara oranla davranış problemleri geliştirmeye daha yatkın olduğu söylenebilir.

Güçler ve güçlükler anketi ve anne eğitim durumu değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde iki ölçek arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Annesi lise düzeyinde eğitim gören çocukların,

annesi üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla davranış problemi sergilediği söylenebilir Ülkemizde bu konuyla alakalı yapılan çalışmalara bakıldığında yine annelerin eğitim düzeyleri arttıkça geçimsizlik alt boyut puanı ortalamasının azaldığı görülmektedir. Bu durum da çıkan sonucu destekler niteliktedir. (Ayyıldız, 2005; Mızrakçı, 1994; Ömeroğlu, 1996).

Güçler ve güçlükler anketi ve baba eğitim durumu değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında anlamlı bir fark görülmüştür. Babası lise düzeyinde eğitim görmüş çocukların, babası üniversite düzeyinde eğitim görmüş çocuklara oranla daha fazla problemsel davranışlar sergilediği görülmüştür. Babanın eğitim durumu değişkeni ile aşırı annelik alt boyutu arasındaki ilişki incelendiğinde, ilkökul/ortaokul ve lise düzeyinde eğitim gören katılımcıların üniversite düzeyinde eğitim gören katılımcılara oranla daha fazla aşırı annelik tutumu sergilediği görülmüştür.

4.1.6. Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği (PARI) ile Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA) Arasındaki İlişkiye Ait Sonuçlar

Güçler ve Güçlükler Anketi toplam puanı ile emzirme süresi arasında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç üzerinden anne ve çocuğun emzirme sürecindeki güven ilişkisinin çocuğun davranışları üzerinde olumlu bir etki yarattığı tartışılabilir. Burada emzirme süresi arttıkça davranış problemlerinin azalması bulgusu üzerinden çocuğun anneye geçirdiği sağlıklı emzirme sürecinin ileriki dönemde davranışlarına etki ettiği olasılığını düşünebiliriz.

Güçler ve Güçlükler Anketi toplam puanı ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği Aşırı Annelik, Ev Kadınlığını Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı ve Disiplin alt boyut puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu durumda da ebeveynin çocuk yetiştirme tutumlarını değerlendirdiğimizde, aşırı annelik, ev kadınlığını reddetme, eşler arasındaki geçimsizlik ve baskı gibi olumsuz davranış tutumlarının çocuklardaki davranış problemlerine etki ettiği sonucu ortaya çıkmıştır.

5. ÖNERİLER

Yapılan çalışma İstanbul İli'nde ki 5 – 10 yaş aralığında çocukları ve onların ebeveynlerini kapsamaktadır. Araştırmada sözü geçen çocukların davranış problemleri ve bu davranış problemlerinin anne ve baba tutumları ile nasıl şekillendiği üzerinde durulmuştur. Kullanılan ölçeklerin analizinde çıkan bulgulara göre eğitim seviyesi yüksek bir grup üzerinden değerlendirme yapıldığı ortaya çıkmıştır. Anketleri cevaplayan anne babalardan üniversite mezunu olan anne baba sayısı ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde olan anne babalardan sayıca daha fazladır. Bu durum daha bilinçli bir kesim üzerinden değerlendirme yapıldığı olasılığını bizlere vermektedir. Bu nedenle bundan sonra yapılacak çalışmaların, daha geniş bir kitle üzerinden, eğitim açısından daha karma bir kitle üzerinde yapılarak geliştirilmesinin anlamlı olacağını düşünüyorum. Bununla beraber Türkiye'de yapılan çalışmalarda anne rolünü reddetme alt boyutu ile ilgili literatürde çok fazla kaynağa rastlamamam nedeni ile daha spesifik bir çalışma yapılmak istenirse bu konunun farklı değişkenler üzerinde çalışılmasının da anlamlı olabileceğini düşünüyorum.

KAYNAKÇA

Allport and G.W. (1935). *Handbook of Social Psychology*. C. Murchison, s. 798–844.

Ayyıldız, T. (2005). *Zonguldak İl Merkezinde 0-6 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karaelmas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Zonguldak Baumrind, D. (1967). "Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior." *Genetic psychology monographs*. Cilt 75, Sf. 43-88.

- Baumrind, D. (1967). "Child Care Practices Antecedent Three Patterns of Preschool Behavior." *Genetic Psychology Monographs*. Cilt 75, Sf. 43-88.
- Baumrind, D. (1971) "Current patterns of parental authority." *Developmental psychology*. Cilt 4.1, Sf. 1-103.
- Baumrind, D. (1978). "Parental disciplinary patterns and social competence in children. *Youth and Society*. Cilt 9, Sf. 239-276.
- Baumrind, D. (1991) "The influence of parenting style on adolescent competence and substance use." *The Journal of Early Adolescence*. Cilt 11.1, Sf. 56-95
- Belsky, J. (1984). "The determinants of parenting: A process model." *Child development*. Sf. 83-96.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (Scientific Research Methods). Nobel Yayınları, Ankara.
- Kırman, A. & Doğan, Ö. (2017). "Anne-Baba Çocuk İlişkileri: Bir Meta-Sentez Çalışması".
- Malkoç, G. & Güren, A.S. (2017). "Evli ve Çocuk Sahibi Çiftlerin Evlilik Uyumu, Evlilik Çatışması, Yakın, İlişki Düzeyi ve Yalnızlık Düzeylerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları İle İlişkisi". *Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 33, Sf. 225-239.
- Mızrakçı, Ş. (1994). *Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etki Eden Faktörler: Demografik Özellikleri, Kendi Yetiştiriliş Tarzları, Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çocuğun Mizacına İlişkin Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir
- Mızrakçı, Ş. (1994). *Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etki Eden Faktörler: Demografik Özellikleri, Kendi Yetiştiriliş Tarzları, Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çocuğun Mizacına İlişkin Algıları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Middleton, M., Scott, S.L. & Renk, K. (2009). "Parental depression, parenting behaviours, and behaviour problems in young children." *Infant and Child Development: An International Journal of Research and Practice*. Cilt 18.4, Sf. 323-336.
- Ömeroğlu, F. (1996). *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Terbiyesinde Annenin Rolü ve Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları (Anne Tutumlarının Demografik Bilgilere Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına İlişkin Bir Araştırma)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Ömeroğlu, F. (1996). *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Terbiyesinde Annenin Rolü ve Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları (Anne Tutumlarının Demografik Bilgilere Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına İlişkin Bir Araştırma)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul
- Öner, N. (1997). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testler*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları. İstanbul.
- Schaefer, E.S. & Bell, R.Q. (1958). "Development of a parental attitudes research instrument. *Child Develop.* Cilt 29, Sf.339-61
- Şanlı, D. & Öztürk, C. (2012) "Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi" *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 32, Sf. 31-48.
- Şendil, G & Korkut, Y. (2012). "Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu Ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi." *Psikoloji Çalışmaları*. Cilt 28 (0), Sf.15-34.

Tortumluoğlu, G. (1999). *Annelerin Aile Kavramını Algılaması ve Bunun Çocuk Yetiştirme Tutumuna Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.

Tudge, J., Hogan, D., Snezhkova, I., Kulakova, N., & Etz, K. (2000). "Parent's child-rearing values and beliefs in the United States and Russia: The impact of culture and social class." *Infant and Child Development*. Cilt 9, Sf. 105-121.

Yavuzer, H. (1993). *Ana-Baba ve Çocuk*. 8. Basım. İstanbul: Remzi Yayınevi.